

CATULLI,
TIBULLI,
ET
PROPERTII
OPERA.

lectere Cap^m au J^m Reg^m

BIRMINGHAMIAE:
Typis JOHANNIS BASKERVILLE.
MDCCLXXII.

C. VALERII
CATULLI
VERONENSIS

AD

CORNELIUM NEPOTEM.

LIBER.

I.

QUOI dono lepidum novum libellum,
Arida modo pumice expolitum?
Corneli, tibi. Namque tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
Jam tum, cum ausus es unus Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis,
Doctis, Jupiter! et laboriosis.
Quare habe tibi quicquid hoc libelli est,
Qualecunque: quod, o patrona Virgo,
Plus uno maneat perenne seculo.

A

AD

AD PASSEREM LESBIÆ. II.

PASSER deliciæ meæ puellæ,
 Quicum ludere, quem in sinu tenere,
 Quoi primum digitum dare appetenti,
 Et acres solet incitare morfus,
 Cum desiderio meo nitenti
 Carum nescio quid lubet jocari,
 (Ut solatiolum fui doloris
 Credo, ut tum gravis acquiescat ardor)
 Tecum ludere, sicut ipsa, possem,
 Et tristes animi levare curas,
 Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ
 Pernici aureolum fuisse malum,
 Quod zonam soluit diu ligatam.

FUNUS PASSERIS. III.

LUGETE, o Veneres, Cupidinesque,
 Et quantum est hominum venustiorum.
 Passer mortuus est meæ puellæ,
 Passer deliciæ meæ puellæ,
 Quem plus illa oculis suis amabat:
 Nam mellitus erat, suamque norat
 Ipsam tam bene, quam puella matrem:
 Nec sese a gremio illius movebat;

Sed

Sed circumfiliens modo huc, modo illuc,
 Ad solam dominam usque pipiabat.
 Qui nunc it per iter tenebricosum
 Illuc, unde negant redire quenquam.
 At vobis male fit, malæ tenebræ
 Orci, quæ omnia bella devoratis;
 Tam bellum mihi passerem abstulistis.
 O factum male! o miselle passer!
 Tua nunc opera meæ puellæ
 Flendo turgiduli rubent ocelli.

DEDICATIO PHASELI. IV.

PHASELUS ille, quem videtis hospites,
 Ait fuisse navium celerrimus;
 Neque ullius natantis impetum trabis
 Nequisse præterire, five palmulis
 Opus foret volare, five linteo.
 Et hoc negat minacis Adriatici
 Negare litus, insulasve Cycladas,
 Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
 Propontida, trucemve Ponticum finum;
 Ubi iste, post phaselus, antea fuit
 Comata filva: nam Cytorio in jugo
 Loquente sæpe sibilum edidit coma.
 Amastri Pontica, et Cytore buxifer,
 Tibi hæc fuisse, et esse cognitissima

A 2

Ait

4 *CATULLI LIBER.*

Ait phafelus: ultima ex origine
 Tuo stetit in cacumine;
 Tuo imbuiffe palmulas in æquore;
 Et inde tot per impotentia freta
 Herum tuliffe, læva, five dextera
 Vocaret aura, five utrumque Jupiter
 Simul fecundus incidiffet in pedem:
 Neque ulla vota litoralibus Deis
 Sibi effe facta, cum veniret a mare
 Noviffimo hunc ad ufque limpidum lacum.
 Sed hæc prius fuere: nunc recondita
 Senet quiete, feque dedicat tibi
 Gemelle Caftor, & gemelle Caftoris.

AD LESBIAM. V.

VIVAMUS, mea Lesbica, atque amenus,
 Rumoresque fenum feveriorum
 Omnes unius æftimemus affis.
 Soles occidere, et redire poffunt:
 Nobis, cum femel occidit brevis lux,
 Nox eft perpetua una dormienda.
 Da mi bafia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, da fecunda centum,
 Deinde ufque altera mille, deinde centum:
 Dein cum millia multa fecerimus,
 Conturbabimus illa, ne fciamus,

Aut

CATULLI LIBER. 5

Aut ne quis malus invidere poffit,
 Cum tantum fciat effe bafiorum.

AD FLAVIUM. VI.

FLAVI, delicias tuas Catullo,
 Ni fint illepidæ, atque inelegantes,
 Velles dicere, nec tacere poffes.
 Verum nescio quid febriculofi
 Scorti diligis: hoc pudet fateri.
 Nam, te non viduas jacere noctes,
 Nequicquam tacitum cubile clamat,
 Sertis, ac Syrio fragrans olivo;
 Pulvinusque peræque et hic, & illic
 Attritus, tremulique quaffa lecti
 Argutatio, inambulatioque.
 Nam ni iftapte, valet nihil tacere,
 Cui nunc jam latera exfututa pandunt
 Noctu quid facias ineptiarum.
 Quare quicquid habes boni, malique,
 Dic nobis. Volo te, ac tuos amores
 Ad cælum lepido vocare verfu.

AD LESBIAM. VII.

QUÆRIS quot mihi bafiationes
 Tuæ, Lesbica, fint fatis, superque?
 Quam magnus numerus Libyffæ arenæ

La-

6 *CATULLI LIBER.*

Laerpiciferis jacet Cyrenis,
Oraclum Jovis inter æstuosi,
Et Batti veteris sacrum sepulcrum;
Aut quam fidera multa, cum tacet nox,
Furtivos hominum vident amores;
Tam te basia multa basiare
Vefano fatis, et super Catullo est:
Quæ nec pernumerare curiosi
Possint, nec mala fascinare lingua.

AD SEIPSUM. VIII.

MISER Catulle, desinas ineptire,
Et, quod vides perisse, perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum ventitabas, quo puella ducebat
Amata nobis, quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tam jocosa fiebant,
Quæ tu volebas, nec puella nolebat.
Fulsere vere candidi tibi soles.
Nunc jam illa non vult, tu quoque, impotens, noli:
Nec quæ fugit sectare, nec miser vive:
Sed obstinata mente perfer, obdura.
Vale puella, jam Catullus obdurat:
Nec te requiret, nec rogabit invitam.
At tu dolebis, cum rogaberis nullam,
Scelesta, noctem. Quæ tibi manet vita?

Quis

CATULLI LIBER. 7

Quis nunc te adibit? quoi videberis bella?
Quem nunc amabis? cujus esse diceris?
Quem basiaabis? quoi labella mordebis?
At tu, Catulle, obstinatus obdura.

AD VERANNIUM. IX.

VERANNI omnibus e meis amicis
Antistans mihi millibus trecentis,
Venistine domum ad tuos penates,
Fratresque unanimos, anumque matrem?
Venisti? o mihi nuncii beati!
Visam te incolumem, audiamque Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Ut mos est tuus: applicansque collum,
Jucundum os, oculosque suaviabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatiufve?

DE VARI SCORTO. X.

VARUS me meus ad suos amores
Visum duxerat e foro otiosum:
Scortillum, ut mihi tum repente visum est,
Non sane illepidum, nec invenustum.
Huc ut venimus, incidere nobis
Sermones varii: in quibus, quid esset

Jam

Jam Bithynia, quomodo se haberet,
 Et quonam mihi profuisset ære.
 Respondi, id quod erat; nihil neque ipsis,
 Nec pratoribus esse, nec cohorti,
 Cur quisquam caput unctius referret:
 Præsertim quibus esset irrumator
 Prætor, nec faceret pili cohortem.
 At certe tamen, inquit, quod illic
 Natum dicitur esse, comparasti
 Ad lecticam homines. Ego, ut puellæ
 Unum me facerem beatiorem,
 Non, inquam, mihi tam fuit maligne,
 Ut, provincia quod mala incidisset,
 Non possem octo homines parare rectos.
 At mi nullus erat neque hic, neque illic,
 Fractum qui veteris pedem grabati
 In collo sibi collocare posset.
 Hic illa, ut decuit cinædiorem,
 Quæso, inquit, mihi, mi Catulle, paulum
 Istos commoda, nam volo ad Serapin
 Deferri. Mane me, inquit puellæ:
 Istud, quod modo dixeram me habere,
 Fugit me ratio. Meus sodalis
 Cinna est Caius; is sibi paravit.
 Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
 Utor tam bene, quam mihi pararim.
 Sed tu insulsa male, et molesta vivis,
 Per quam non licet esse negligentem.

AD

AD FURIUM ET AURELIUM. XI.

FURI, et Aureli, comites Catulli,
 Sive in extremos penetrabit Indos
 Litus ut longe resonante Eoa
 Tunditur unda:
 Sive in Hircanos, Arabasque molles,
 Seu Sacas, sagittiferosque Parthos,
 Sive qua septemgeminus colorat
 Æquora Nilus:
 Sive trans altas gradietur Alpes,
 Cæsaris visens monumenta magni,
 Gallicum Rhenum, horribilesque, ulti-
 mosque Britannos:
 Omnia hæc, quæcunque feret voluntas
 Cœlitum, tentare simul parati,
 Pauca nunciate meæ puellæ
 Non bona dicta;
 Cum suis vivat, valeatque mœchis,
 Quos simul complexa tenet trecentos,
 Nullum amans vere, sed identidem omnium
 Illa rumpens.
 Nec meum respectet, ut ante, amorem,
 Qui illius culpa cecidit, velut prati
 Ultimi flos, prætereunte postquam
 Fractus aratro est.

B

AD

AD ASINIUM. XII.

MARRUCINE Afini, manu sinistra
 Non belle uteris in joco, atque vino.
 Tollis lintea negligentiorum.
 Hoc falsum esse putas? fugit te inepte:
 Quamvis fordida res, et invenusta est.
 Non credis mihi? crede Pollioni
 Fratri, qui tua furta vel talento
 Mutari velit: est enim leporum
 Difertus puer, ac facetiarum.
 Quare aut hendecasyllabos trecentos
 Expecta, aut mihi linteum remitte:
 Quod me non movet æstimatione,
 Verum est *μνημόσυλον* mei sodalis.
 Nam sudaria Setaba ex Iberis
 Miserunt mihi muneri Fabullus,
 Et Verannius. Hæc amem necesse est,
 Ut Veranniolum meum, et Fabullum.

AD FABULLUM. XIII.

COENABIS bene, mi Fabulle, apud me
 Paucis, si tibi Di favent, diebus;
 Si tecum attuleris bonam, atque magnam
 Cœnam, non sine candida puella,

Et

Et vino, et fale, et omnibus cachinnis.
 Hæc si, inquam, attuleris, venuste noster,
 Cœnabis bene: nam tui Catulli
 Plenus sacculus est aranearum.
 Sed contra accipies meros amores,
 Seu quid suavius, elegantiusve est:
 Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
 Donarunt Veneres, Cupidinesque:
 Quod tu cum olfacies, Deos rogabis,
 Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

AD CALVUM. XIV.

NI te plus oculis meis amarem,
 Jucundissime Calve, munere isto
 Odifsem te odio Vatiniano.
 Nam quid feci ego, quidve sum locutus,
 Cur me tot male perderes poetis?
 Isti Di mala multa dent clienti,
 Qui tantum tibi misit impiorum.
 Quod si (ut suspicor) hoc novum, ac repertum
 Munus dat tibi Sulla literator,
 Non est mi male, sed bene, ac beate,
 Quod non dispereunt tui labores.
 Di magni, horribilem, et sacrum libellum!
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum
 Misisti, continuo ut die periret,

? B

Sa-

Saturnalibus, optimo dierum.

Non, non hoc tibi, false, sic abibit.

Nam si luxerit, ad librariorum

Curram scrinia: Cæfios, Aquinios,

Suffenum, omnia colligam venena,

Ac te his suppliciis remunerabor.

Vos hinc interea valete, abite

Illuc, unde malum pedem tulistis,

Secli incommoda, pessimi poetæ.

XV.

* * *

SIQUI forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusque vestras
Non horrebitis admovere nobis

* * *

AD AURELIUM. XVI.

COMMENDO tibi me, ac meos amores,

Aureli. Veniam peto pudentem,

Ut, si quicquam animo tuo cupisti,

Quod castum expeteres, et integellum,

Conserves puerum mihi pudice:

Non dico a populo; nihil veremur

Istos,

Istos, qui in platea modo huc, modo illuc

In re prætereunt sua occupati:

Verum a te metuo, tuoque pene

Infesto pueris bonis, malisque:

Quem tu, qua lubet, ut lubet, moveto

Quantum vis, ubi erit foris, paratum.

Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.

Quod si te mala mens, furorque vecors

In tantam impulerit, sceleste, culpam,

Ut nostrum infidiis caput laceffas;

Ah tum te miserum, malique fati,

Quem attractis pedibus, patente porta,

Percurrent raphanique, mugilesque.

AD AURELIUM ET FURIUM. XVII.

PÆDICABO ego vos, et irrumabo

Aureli pathice, et cinæde Furi;

Qui me ex verficulis meis putastis,

Quod sint molliculi, parum pudicum.

Nam castum esse decet pium poetam

Ipsum; verficulos nihil necesse est:

Qui tum denique habent salem, ac leporem,

Si sint molliculi, ac parum pudici,

Et quod pruriat incitare possint,

Non dico pueris, sed his pilosis

Qui duros nequeunt movere lumbos.

Vos,

14 *CATULLI LIBER.*

Vos, quid millia multa basiorum
Legistis, male me marem putastis:
Pædicabo ego vos, et irrumabo.

AD COLONIAM. XVIII.

O Colonia, quæ cupis ponte ludere longo,
Et salire paratum habes; sed vereris inepta
Crura ponticuli asculis stantis, irredivivus
Ne supinus eat, cavaque in palude recumbat:
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo vel Salisubfuli sacra suscipiunto;
Munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
Quendam municipem meum de tuo volo ponte
Ire præcipitem in lutum, per caputque, pedesque:
Verum totius ut lacus, putidæque paludis
Lividissima, maximeque est profunda vorago.
Infulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli, tremula patris dormientis in ulna:
Quoi cum sit viridissimo nupta flore puella,
Ut puella tenellulo delicatior hædo,
Asservanda nigerrimis diligentius uvis;
Ludere hanc finit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se sublevat ex sua parte; sed velut alnus
In fossa Liguri jacet supernata securi,
Tantundem omnia sentiens, quam si nulla sit usquam.
Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit:

Ipse

CATULLI LIBER. 15

Ipse quis fit, utrum fit, an non fit, id quoque nescit.
Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,
Si pote stolidum repente excitare veternum,
Et supinum animum in gravi derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

AD AURELIUM. XIX.

AURELI pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores;
Nec clam: nam simul es, jocularis una,
Hæres ad latus, omnia experiris.
Frustra: nam infidias mihi instruentem
Tangam te prior irrumatione.
Atqui, si id faceres fatur, tacerem:
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Meus jam puer, et fitire discet.
Quare desine, dum licet pudico;
Ne finem facias, sed irrumatus.

AD VARUM. XX.

SUFFENUS iste, Vare, quem probe nosti,
Homo est venustus, et dicax, et urbanus,
Idemque longe plurimos facit versus.

Puto

Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
 Perscripta; nec sic, ut fit, in palimpsesto
 Relata: chartæ regiæ, novi libri,
 Novi umbilici, lora rubra, membrana
 Directa plumbo, et pumice omnia æquata.
 Hæc cum legas, tum bellus ille, et urbanus
 Suffenus, unus caprimulgus, aut foffor
 Rursus videtur; tantum abhorret, ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modo scurra,
 Aut si quid hac re tritius videbatur,
 Idem inficeto est inficetior rure,
 Simul poemata attigit: neque idem unquam
 Æque est beatus, ac poema cum scribit:
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miraturi
 Nimirum idem omnes fallimur; neque est quisquam,
 Quem non in aliqua re videre Suffenum
 Possis. Suus quoique attributus est error;
 Sed non videmus manticæ quod in tergo est.

AD FURIUM. XXI.

FURI, quoi neque servus est, neque arca,
 Nec cimex, neque araneus, neque ignis;
 Verum est et pater, et noverca, quorum
 Dentes vel filicem comesse possunt;
 Est pulchre tibi cum tuo parente,
 Et cum conjugè lignea parentis.
 Nec mirum: bene nam valetis omnes, Pul-

Pulchre concoquitis, nihil timetis,
 Non incendia, non graves ruinas,
 Non facta impia, non dolos veneni,
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora ficciora cornu,
 Aut si quid magis aridum est, habetis,
 Sole, et frigore, et esuritione.
 Quare non tibi fit bene, ac beate?
 A te sudor abest, abest saliva,
 Mucusque, et mala pituita nasi.
 Hanc ad munditiem adde mundiozem,
 Quod culus tibi purior salillo est,
 Nec toto decies cacas in anno;
 Atque id durius est faba, et lapillis:
 Quod tu si manibus teras, fricesque,
 Non unquam digitum inquinare possis.
 Hæc tu commoda tam beata, Furi,
 Noli spernere, nec putare parvi;
 Et festertia, quæ soles, precari
 Centum define: nam fat es beatus.

AD JUVENTIUM. XXII.

O Qui flosculus es Juventiorum,
 Non horum modo, sed quot aut fuerunt,
 Aut posthac aliis erunt in annis;
 Mallem divitias mihi dedisses

C

Isti,

18 *CATULLI LIBER.*

Isti, quoi neque servus est, neque arca;
Quam sic te fineres ab illo amari.
Qui? non est homo bellus, inquires? Est:
Sed bello huic neque servus est, neque arca.
Hoc tu, quam lubet, abjice, elevaque:
Nec servum tamen ille habet, neque arcam.

AD THALLUM. XXIII.

CINÆDE Thalle mollior cuniculi capillo,
Vel anferis medullula, vel imula oricilla,
Vel pene languido fenis, situque araneofo;
Idemque Thalle turbida rapacior procella,
Cum de via mulier aves ostendit oscitantes,
Remitte pallium mihi meum, quod involasti,
Sudariumque Setabum, catagraphosque Thynos,
Inepte, quæ palam soles habere tanquam avita:
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, et remitte:
Ne laneum latusculum, natesque mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent;
Et insolenter æstues, velut minuta magno
Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

AD FURIUM. XXIV.

FURI, villula nostra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad Favoni,
Nec sævi Boreæ, aut Apeliotæ; Verum

CATULLI LIBER. 19

Verum ad millia quindecim, et ducentos.
O ventum horribilem, atque pestilentem!

AD PUERUM. XXV.

MINISTER vetuli puer Falerni,
Inger mi calices amariores,
Ut lex Postumiæ jubet magistræ,
Ebriosa acina ebriofioris.
At vos, quo lubet, hinc abite lymphæ,
Vini pernicies, et ad severos
Migrate: hic merus est Thyonianus.

AD VERANNIUM ET FABULLUM. XXVI.

PISONIS comites, cohors inanis,
Aptis farcinulis, et expeditis,
Veranni optime, tuque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? fatifne cum isto
Vappa, frigoraque, et famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui, meum secutus
Prætozem, refero datum lucello:
O Memmi, bene me, ac diu supinum
Tota ista trabe tentus irrumasti.
Sed, quantum video, pari fuistis

20 *CATULLI LIBER.*

Casu; nam nihilo minore verpa
Farti estis. Pete nobiles amicos.
At vobis mala multa Di Deæque
Dent, opprobria Romuli, Remique.

DE MAMURRA. XXVII.

QUIS hoc potest videre, quis potest pati,
Nisi impudicus, et vorax, et aleo,
Mamurram habere, quod comata Gallia
Habebat uncti, et ultima Britannia?
Cinæde Romule, hæc videbis, et feres?
Et ille nunc superbus, et superfluens
Perambulabit omnium cubilia,
Ut albulus columbus, aut Adoneus?
Cinæde Romule, hæc videbis, et feres?
Es impudicus, et vorax, et aleo.
Eone nomine, Imperator unice,
Fuisti in ultima Occidentis infula,
Ut ista vestra diffututa mentula
Ducenties comesset, aut trecenties?
Quid est? ait sinistra liberalitas.
Parum expatrat? an parum helluatus est?
Paterna prima lancinata sunt bona;
Secunda præda Pontica; inde tertia
Ibera, quam scit amnis aurifer Tagus.
Hunc Galliæ timent, timent Britannia.

Quid

CATULLI LIBER. 21

Quid hunc, malum, fovetis? aut quid hic potest,
Nisi uncta devorare patrimonia?
Eone nomine, urbis opulentissimæ
Socer, generque perdidistis omnia?

AD ALPHENUM. XXVIII.

ALPHENE immemor, atque unanimis false sodali-
bus;
Jam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi.
Jam me prodere, jam non dubitas fallere, perfide.
Nec facta impia fallacum hominum cœlicolis placent,
Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
Eheu quid faciant dehinc homines, quoive habeant fi-
Certe tute jubebas animam tradere, inique, me [dem?
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaque
Ventos irrita ferre, ac nebulas aereas finis.
Si tu oblitus es, at Di meminerunt, meminit Fides:
Quæ te ut pœniteat postmodo facti faciet tui.

*AD SIRMIONEM PENINSULAM.
XXIX.*

PENINSULARUM Sirmio, infularumque
Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Marique vasto fert uterque neptunus;

Quam

Quam te libenter, quamque lætus inviso,
 Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos
 Liquisse campos, et videre te in tuto.
 O quid solutis est beatius curis
 Cum mens onus reponit, ac peregrino
 Labore fessi venimus larem ad nostrum,
 Defideratoque acquiescimus lecto?
 Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
 Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude;
 Gaudete, vosque Lariæ lacus undæ;
 Ridete quidquid est domi cachinnorum.

AD IPSITHILLAM. XXX.

AMABO, mea dulcis Ipsithilla,
 Meæ deliciæ, mei lepores,
 Jube ad te veniam meridiatum.
 Quod si jufferis, illud adjuvato,
 Ne quis liminis obseret tabellam,
 Neu tibi lubeat foras abire:
 Sed domi maneas; paresque nobis
 Novem continuas fututiones.
 Verum, si quid ages, statim iubeto:
 Nam pransus jaceo, et fatur supinus
 Pertundo tunicamque, palliumque.

*AD**AD VIBENNIOS. XXXI.*

OFurum optime balneariorum
 Vibenni pater, et cinæde fili,
 Nam dextra pater inquinatiore,
 Culo filius est voraciore.
 Cur non exsilium, malasque in oras
 Itis? quandoquidem patris rapinæ
 Notæ sunt populo; et nates pilosas,
 Fili, non potes affe venditare.

*SECULARE CARMEN AD
DIANAM. XXXII.*

DIANÆ fumus in fide
 Puellæ, et pueri integri.
 Dianam pueri integri,
 Puellæque canamus.

O Latonia, maximi
 Magna progenies Jovis,
 Quam mater prope Deliam
 Deposivit olivam;

Montium domina ut fores,
 Silvarumque virentium,
 Saltuumque reconditorum,
 Amniumque sonantum.

Tu

Tu Lucina dolentibus
 Juno dicta puerperis;
 Tu potens Trivia, et notho es
 Dicta lumine luna.

Tu cursu, Dea, menstruo
 Metiens iter annuum,
 Rustica agricolæ bonis
 Tecta frugibus explēs.

Sis quocunque tibi placet
 Sancta nomine, Romulique
 Antiquam, ut solita es, bona
 Sospites ope gentem.

CÆCILIIUM INVITAT. XXXIII.

POETÆ tenero meo sodali
 Velim Cæcilio, papyre, dicas,
 Veronam veniat, Novi relinquens
 Comi mœnia, Lariumque litus.
 Nam quasdam volo cogitationes
 Amici accipiat fui, meique.
 Quare, si sapiet, viam vorabit;
 Quamvis candida millies puella
 Euntē revocet, manusque collo
 Ambas injiciens roget morari:
 Quæ nunc, si mihi vera nunciantur,
 Illum deperit impotente amore.

Nam

Nam quo tempore legit inchoatam
 Dindymi dominam; ex eo misellæ
 Ignes interiorem edunt medullam.
 Ignosco tibi, Sapphica puella
 Musa doctior; est enim venuste
 Magna Cæcilio inchoata mater.

IN ANNALES VOLUSII. XXXIV.

ANNALES Volusi, cacata charta,
 Votum solvite pro mea puella.
 Nam sanctæ Veneri, Cupidinique
 Vovit, si sibi restitutus effem,
 Desissemque truces vibrare iambos,
 Electissima pessimi poetæ
 Scripta tardipedi Deo daturam
 Infelicibus ustulanda lignis.
 Et hoc pessima se puella vidit
 Jocosæ, lepide vovere Divis.
 Nunc o cœruleo creata ponto,
 Quæ sanctum Idalium, Uriosque apertos,
 Quæque Ancona, Cnidumque arundinosam
 Colis, quæque Amathunta, quæque Golgos,
 Quæque Dyrrachium, Adriæ tabernam,
 Acceptum face, redditumque votum,
 Si non illepidum, neque invenustum est.
 At vos interea venite in ignem

D

Pleni

Pleni ruris, et inficetiarum,
Annales Volusi, cacata charta.

AD CONTUBERNALES. XXXV.

SALAX taberna, vosque contubernales,
A pileatis nona fratribus pila,
Solis putatis esse mentulas vobis?
Solis licere, quicquid est puellarum
Confutuere, et putare cæteros hircos?
An, continenter quod fedetis infulsi
Centum, aut ducenti, non putatis aufurum
Me una ducentos irrumare feffores?
Atqui putate: namque totius vobis
Frontem tabernæ scipionibus scribam.
Puella nam mea, quæ meo finu fugit,
Amata tantum, quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
Confedit istic. Hanc boni, beatique
Omnes amatis; et quidem, quod indignum est,
Omnes pusilli, et femitarii mœchi:
Tu præter omnes une de capillatis
Cuniculosæ Celtiberiæ fili
Egnati, opaca quem facit bonum barba,
Et dens Ibera defricatus urina.

AD

AD CORNIFICIUM. XXXVI.

MALE est, Cornifici, tuo Catullo,
Male est mehercule, et laboriose,
Magisque, et magis in dies, et horas:
Quem tu, quod minimum, facillimumque est,
Qua solatus es allocutione?
Iraſcor tibi. Sic meos amores?
Paulum quod lubet allocutionis,
Mœstius lacrymis Simonideis.

IN EGNATIUM. XXXVII.

EGNATIUS, quod candidos habet dentes,
Renidet usquequaque: seu ad rei ventum est
Subfellium, cum orator excitat fletum,
Renidet ille: seu pii ad rogam filii
Lugetur, orba cum flet unicum mater,
Renidet ille: quicquid est, ubicunque est,
Quodcunque agit, renidet. Hunc habet morbum,
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
Quare monendus es mihi, bone Egnati;
Si urbanus esses, aut Sabinus, aut Tiburs,
Aut pastus UMBER, aut obesus Etruscus,
Aut Lanuvinus ater, atque dentatus,
Aut Transpadanus (ut meos quoque attingam)

D 2

Aut

28 *CATULLI LIBER.*

Aut quilibet, qui puriter lavit dentes;
 Tamen renidere usquequaque te nollem:
 Nam risu inepto res ineptior nulla est.
 Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra
 Quod quisque minxit, hoc solet sibi mane
 Dentem, atque ruffam defricare gingivam:
 Ut, quo iste vester expolitior dens est,
 Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

AD RAVIDUM. XXXVIII.

QUÆNAM te mala mens, miselle Ravide,
 Agit præcipitem in meos iambos?
 Quis Deus tibi non bene advocatus,
 Vecordem parat excitare rixam?
 Anne ut pervenias in ora vulgi?
 Quid vis? qua lubet esse notus optas?
 Eris; quandoquidem meos amores
 Cum longa voluisti amare pœna.

DE SCORTO MAMURRÆ. XXXIX.

AIN? fana puella defututa
 Tota, millia me decem poposcit?
 Ista turpiculo puella naso,
 Decoctoris amica Formiani?
 Propinqui, quibus est puella curæ,

Amicos,

CATULLI LIBER. 29

Amicos, medicosque convocate.
 Non est fana puella, nec rogate
 Qualis fit. Solet hæc imaginofum.

AD MOECHAM. XL.

ADESTE hendecasyllabi, quot estis
 Omnes undique, quotquot estis omnes.
 Jocum me putat esse mœcha turpis,
 Et negat mihi vestra reddituram
 Pugillaria: si pati potestis,
 Persequamur eam, et reflagitemus.
 Quæ fit, quæritis? illa, quam videtis
 Turpe incedere, mimice ac moleste
 Ridentem catuli ore Gallicani.
 Circumsistite eam, et reflagitate;
 Mœcha putida, redde codicillos,
 Redde, putida mœcha, codicillos.
 Non assis facis? o lutum, lupanar,
 Aut si perditius potest quid esse!
 Sed non est tamen hoc fatis putandum.
 Quod si non aliud pote est, ruborem
 Ferreo canis exprimamus ore.
 Conclamate iterum altiore voce;
 Mœcha putida, redde codicillos,
 Redde, putida mœcha codicillos.
 Sed nil proficimus; nihil movetur.

Mutanda

Mutanda est ratio, modusque vobis,
Si quid proficere amplius potestis.
Pudica, et proba redde codicillos.

AD AMICAM FORMIANI. XLI.

SALVE, nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore ficco,
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani.
Ten' provincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbica nostra comparatur?
O seculum insipiens, et inficetum.

AD FUNDUM. XLII.

OFunde noster, seu Sabine, seu Tiburs,
Nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum lædere: at quibus cordi est,
Quovis Sabinum pignore esse contendunt.
Sed seu Sabine, sive verius Tiburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamque pectore expuli tussim:
Non immerenti quam mihi meus venter,
Dum sumtuosas appeto, dedit, cœnas.
Nam Sextianus dum volo esse conviva,

Orationem

Orationem in Antium petito rem
Plenam veneni, et pestilentiae legit:
Hic me gravedo frigida, et frequens tussis
Quassavit, usquedum in tuum finum fugi,
Et me recuravi otioque, et urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ulta peccatum.
Nec deprecor jam, si nefaria scripta
Sexti recepto, quin gravedinem, et tussim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus;
Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

DE ACME ET SEPTIMIO. XLIII.

ACME N Septimius suos amores
Tenens in gremio, Mea, inquit, Acme,
Ni te perdit amo, atque amare porro
Omnes sum assidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire;
Solutus in Libya, Indiaque tosta,
Caesio veniam obvius leoni.
Hoc ut dixit, Amor sinistram, ut ante
Dextram sternuit approbationem.
At Acme leviter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore suaviata,
Sic, inquit, mea vita Septimille,

Huic

Huic uni domino usque serviamus,
 Ut multo mihi major, acriorque
 Ignis mollibus ardet in medullis.
 Hoc ut dixit, Amor finiftram, ut ante
 Dextram sternuit approbationem.
 Nunc ab auspicio bono profecti,
 Mutuis animis amant, amantur.
 Unam Septimius misellus Acmen
 Mavult, quam Syrias, Britanniasque:
 Uno in Septimio fidelis Acme
 Facit delicias, libidinesque.
 Quis ullos homines beatiore
 Vidit? quis Venerem auspiciorem?

VALEDICIT BITHYNIÆ. XLIV.

JAM ver egelidos refert tepores,
 Jam cœli furor æquinoctialis
 Jucundis Zephyri filefcit auris.
 Linquntur Phrygii, Catulle, campi,
 Nicææque ager uber æstuosæ;
 Ad claras Afæ volemus urbes.
 Jam mens prætrepidans avet vagari:
 Jam læti studio pedes vigescunt.
 O dulces comitum valete cœtus,
 Longe quos fimul a domo profectos,
 Diverfe variæ viæ reportant.

AD

*AD PORCIUM ET SOCRATIONEM.
XLV.*

PORCI, et Socraton, duæ finiftræ
 Pifonis, scabies fameſque Mundi;
 Vos Veranniolo meo, et Fabullo
 Verpus præpoſuit Priapus ille?
 Vos convivia lauta ſuntuoſe
 De die facitis; mei ſodales
 Quærunt in trivio vocationes?

AD JUVENTIUM. XLVI.

MELLITOS oculos tuos, Juventi,
 Si quis me finat uſque baſiare,
 Uſque ad millia baſiem trecenta,
 Nec unquam inde ero fatur futurus:
 Non, ſi denſior aridis ariſtis
 Sit noſtræ ſeges oſculationis.

AD M. TULLIUM. XLVII.

DISERTISSIME Romuli nepotum,
 Quot ſunt, quotque fuere, Marce Tulli,
 Quotque poſt aliis erunt in annis;
 Gratias tibi maximas Catullus

E

Agit

Agit, pessimus omnium poeta;
 Tanto pessimus omnium poeta,
 Quanto tu optimus omnium patronus.

AD LICINIUM. XLVIII.

HESTERNO, Licini, die otiosi
 Multum lusimus in meis tabellis,
 Ut convenerat esse delicatos:
 Scribens versiculos uterque nostrum,
 Ludebat numero modo hoc, modo illoc,
 Reddens mutua per jocum, atque vinum.
 Atque illinc abii, tuo lepore
 Incensus, Licini, facetiisque,
 Ut nec me miserum cibus juvaret,
 Nec somnus tegetet quiete ocellos;
 Sed toto indomitus furore lecto
 Versarer, cupiens videre lucem,
 Ut tecum loquerer, simulque ut essem.
 At defessa labore membra postquam
 Semimortua lectulo jacebant,
 Hoc, jucunde, tibi poema feci,
 Ex quo perspiceres meum dolorem.
 Nunc audax cave sis, precesque nostras,
 Oramus, cave despuas, ocelle,
 Ne pœnas Nemesis reponat: Ate
 Est vehemens Dea; lædere hanc caveto.

AD

AD LESBIAM. XLIX.

ILLE mi par esse Deo videtur,
 Ille, si fas est, superare Divos,
 Qui sedens adversus identidem te
 Spectat, et audit

Dulce ridentem, misero quod omnes
 Eripit sensus mihi: nam, simul te,
 Lesbia, aspexi, nihil est super mi

* * *

Lingua sed torpet; tenues sub artus
 Flamma dimanat; sonitu suo pte
 Tintinant aures; gemina teguntur
 Lumina nocte.

Otium, Catulle, tibi molestum est:
 Otio exultas, nimiumque gestis.
 Otium et reges prius, et beatas
 Perdidit urbes.

*AD SEIPSUM DE STRUMA ET
 VATINIO. L.*

QUID est, Catulle, quid moraris emori?
 Sella in curuli Struma Nonius sedet:
 Per consulatum pejerat Vatinius.
 Quid est, Catulle, quid moraris emori?

E 2

DE

DE QUODAM ET CALVO. LI.

RISI nescio quem modo in corona,
 Qui, cum mirifice Vatiniana
 Meus crimina Calvus explicasset,
 Admirans ait hæc, manusque tollens;
 Di magni, salaputium disertum!

* * * LII.

OTHONIS caput oppido est pusillum
 Etri rustica femilauta crura,
 Subtile, et leve peditum Libonis.
 Sed non omnia displicere vellem
 Tibi, et Fuffitio seni recocto.

* * *

Irafcere iterum meis iambis
 Immerentibus, unice Imperator.

AD CAMERIUM. LIII.

ORAMUS, si forte non molestum est,
 Demonstres ubi sint tuæ tenebræ.
 Te quæfivimus in minore campo,
 Te in circo, te in omnibus libellis,
 Te in templo superi Jovis sacrato,

In

In Magni simul ambulatione.
 Femellas omnes, amice, prendi;
 Quas vultu vidi tamen sereno,
 Has vel te sic ipse flagitabam,
 Camerium mihi, pessimæ puellæ.
 Quædam, inquit, nudum finum reducens,
 En hic in roseis latet papillis.
 Sed te jam ferre Herculei labos est.
 Tanto te in fastu negas, amice.
 Dic nobis ubi sis futurus: ede hoc
 Audacter, committe, crede luci.
 Num te lacteolæ tenent puellæ?
 Si linguam clauso tenes in ore,
 Fructus projicies amoris omnes:
 Verbosa gaudet Venus loquela.
 Vel, si vis, licet obferes palatum,
 Dum vestri sim particeps amoris.
 Non custos si fingar ille Cretum,
 Non Ladas si ego, pennipesve Perseus;
 Non si Pegaseo ferar volatu,
 Non Rhesi niveis, citisque bigis:
 Adde huc plumipedes, volatilesque,
 Ventorumque simul require cursum,
 Quos junctos, Cameri, mihi dicares;
 Defessus tamen omnibus medullis,
 Et multis languoribus peresus
 Essem, te, mi amice, quæritando.

AD

AD CATONEM. LIV.

O Rem ridiculam, Cato, et jocofam,
 Dignamque auribus, et tuo cachinno:
 Ride, quicquid amas, Cato, Catullum;
 Res est ridicula, et nimis jocofa.
 Deprendi modo pupulum puellæ
 Criffantem; hunc ego, fi placet Dionæ,
 Protelo rigida mea cecidi.

*IN MAMURRAM ET CÆSAREM.
LV.*

PULCHRE convenit improbis cinædis
 Mamurræ pathicoque, Cæfarique;
 Nec mirum: maculæ pares utrifque,
 Urbana altera, et illa Formiana,
 Impreffæ refident, nec eluentur.
 Morbofi pariter, gemelli utrique,
 Uno in lectulo, erudituli ambo:
 Non hic, quam ille, magis vorax adulter:
 Rivalet focii puellularum.
 Pulchre convenit improbis cinædis.

AD

AD CÆLIUM DE LESBIA. LVI.

CÆLI, Lesbia noftra, Lesbia illa,
 Illa Lesbia, quam Catullus unam
 Plus quam fe, atque fuos amavit omnes,
 Nunc in quadriviis, et angiportis,
 Glubit magnanimos Remi nepotes.

DE RUFÆ. LVII.

BONONIENSIS Rufa Rufulum fellat
 Uxor Meneni? fæpe quam in fepulcretis
 Vidiftis ipfo rapere de rogo cœnam,
 Cum devolutum ex igne profequens panem,
 A femirafæ tunderetur uftore?

* * * LVIII.

NUM te læna montibus Libyffinis,
 Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
 Tam mente dura procreavit, ac tetra,
 Ut fupplicis vocem in noviffimo cafu
 Contemtam haberes? o nimis fero corde!

JU-

JULIÆ ET MANLII EPI-
THALAMIUM. LIX.

COLLIS o Heliconii
Cultor, Urania genus,
Qui rapis teneram ad virum
Virginem, o Hymenæe Hymen,
Hymen o Hymenæe;

Cinge tempora floribus
Suave olentis amaraci:
Flammeum cape: lætus huc
Huc veni, niveo gerens
Luteum pede foccum:
Excitusque hilari die,
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus: manu
Pineam quate tedam.

Namque Julia Manlio,
Qualis Idalium colens
Venit ad Phrygium Venus
Judicem, bona cum bona
Nubit alite virgo;

Floridis velut enitens
Myrtus Asia ramulis,
Quos Hamadryades Deæ

Ludicrum

Ludicrum sibi roscido
Nutriunt humore.

Quare age, huc aditum ferens
Perge linquere Thespiæ
Rupis Aonios specus,
Nympha quos super irrigat
Frigerans Aganippe;

Ac domum dominam voca
Conjugis cupidam novi,
Mentem amore revinciens,
Ut tenax edera huc, et huc
Arborem implicat errans.

Vos item simul integræ
Virgines, quibus adventit
Par dies, agite, in modum
Dicite; o Hymenæe Hymen,
Hymen o Hymenæe:

Ut lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus, huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Conjugator amoris.

Quis Deus magis ah magis
Est petendus amantibus?
Quem colent homines magis
Cœlitum? o Hymenæe Hymen,
Hymen o Hymenæe.

F

Te

Te fuis tremulus parens
 Invocat: tibi virgines
 Zonula soluunt finus:
 Te timens cupida novos
 Captat aure maritos:

Tu fero juveni in manus
 Floridam ipse puellulam
 Matris e gremio suæ
 Dedis. O Hymenæe Hymen,
 Hymen o Hymenæe.

Nil potest sine te Venus,
 Fama quod bona comprobet,
 Commodi capere: at potest,
 Te volente. Quis huic Deo
 Compararier aufit?

Nulla quit sine te domus
 Liberos dare, nec parens
 Stirpe jungier: at potest,
 Te volente. Quis huic Deo
 Compararier aufit?

Quæ tuis careat facris,
 Non queat dare præfides
 Terra finibus: at queat,
 Te volente. Quis huic Deo
 Compararier aufit?

Claustra pandite januæ:
 Virgo adest. Viden, ut faces

Splend-

Splendidas quatiunt comas?
 Sed moraris, abit dies;
 Prodeas, nova nupta.

Tardet ingenuus pudor,
 Quem tamen magis audiens
 Flet, quod ire necesse fit.
 Sed moraris, abit dies;
 Prodeas, nova nupta.

Flere define: non tibi,
 Aurunculeia, periculum est,
 Ne qua femina pulchrior
 Clarum ab Oceano diem
 Viderit venientem:

Talis in vario solet
 Divitis domini hortulo
 Stare flos Hyacinthinus.
 Sed moraris, abit dies;
 Prodeas, nova nupta.

Prodeas, nova nupta, fis:
 (Jam videtur) ut audias
 Nostra verba. Viden? faces
 Aureas quatiunt comas.
 Prodeas, nova nupta.

Non tuus levis in mala
 Deditus vir adultera,
 Probra turpia persequens,
 A tuis teneris volet

F 2

Secubare

Secubare papillis :

Lenta qui velut affitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. Sed abit dies ;
Prodeas, nova nupta.

O cubile, quod omnibus
Candido pede lectulis

* * *

* * *

* * *

Quæ tuo veniunt hero,
Quanta gaudia, quæ vaga
Nocte, quæ media die
Gaudeat ! sed abit dies ;
Prodeas, nova nupta.

Tollite, o pueri, faces,
Flammeum video venire.
Ite, concinite in modum,
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

Ne diu taceat procax
Fescennina locutio ;
Nec nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners

Concubine :

Concubine: fatis diu
Lufisti nucibus: lubet
Jam fervire Thalaffio.
Concubine, nuces da.
Sordebam tibi, villice
Concubine, hodie atque heri.
Nunc tuum cinerarius
Tondet os. Miser ah miser
Concubine, nuces da.

Diceris male te a tuis
Unguentate glabris marite
Abstinere; sed abstine.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

Scimus hæc tibi, quæ licent,
Sola cognita: sed marito
Ista non eadem licent.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

Nupta tu quoque, quæ tuus
Vir petet, cave ne neges;
Ne petitum aliunde eat.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

En tibi domus ut potens,
Et beata viri tui!

Quæ

46 CATULLI LIBER.

Quæ tibi, sine, ferviat,
(Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe)
Ufque dum tremulum movens
Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.
Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Rafilemque fubi forem.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.
Aspice, intus ut accubans
Vir tuus Tyrion in toro,
Totus immineat tibi.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.
Illi non minus, ac tibi
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.
Mitte brachiolum teres,
Prætextate, puellulæ;
Jam cubile adeant viri.
Io Hymen Hymenæe io,

Io

CATULLI LIBER. 47

Io Hymen Hymenæe.
Vos bonæ fenibus viris
Cognitæ bene feminæ,
Collocate puellulam.
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.
Jam licet venias, marite:
Uxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice velut,
Luteumve papaver.
At, marite, ita me juvent
Cœlites, nihilominus
Pulcher es; neque te Venus
Negligit. Sed abit dies;
Perge, ne remorare.
Non diu remoratus es.
Jam venis. Bona te Venus
Juverit, quoniam palam,
Quod cupis, capis, et bonum
Non abscondis amorem.
Ille pulvis Erythrii
Siderumque micantium
Subducatur numerum prius,
Qui vestri numerare vult
Multa millia ludi.

Ludite,

Ludite, ut lubet, et brevi
 Liberos date: non decet
 Tam vetus sine liberis
 Nomen esse; sed indidem
 Semper ingenerari.

Torquatus, volo, parvulus
 Matris e gremio suæ
 Porrigens teneras manus,
 Dulce rideat ad patrem,
 Semihiante labello.

Sit suo similis patri
 Manlio, et facile inficiis
 Noscitur ab omnibus,
 Et pudicitiam suæ
 Matris indicet ore.

Talis illius a bona
 Matre laus genus approbet,
 Qualis unica ab optima
 Matre Telemacho manet
 Fama Penelopeo.

Claudite ostia virgines,
 Lufimus fatis. At boni
 Conjuges bene vivite, et
 Munere assiduo valentem
 Exercete juventam.

*CARMEN**CARMEN NUPTIALE. LX.**JUVENES.*

VESPER adest, juvenes, confurgite; Vesper O-
 Expectata diu vix tandem lumina tollit. [lympo
 Surgere jam tempus, jam pingues linquere mensas;
 Jam veniet virgo, jam dicetur Hymenæus.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PUELLÆ.

Cernitis, innuptæ, juvenes? confurgite contra.
 Nimirum Oetæos ostendit Noctifer ignes.
 Sic certe; viden' ut perniciouser exfluere?
 Non temere exfluere; canent quod vincere par est.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Non facilis nobis, æquales, palma parata est.
 Aspiciate, innuptæ secum ut meditata requirant.
 Non frustra meditantur: habent memorabile quod fit.
 Nec mirum: tota penitus quæ mente laborent.
 Nos alio mentes, alio divisimus aures:
 Jure igitur vincemur. Amat victoria curam.
 Quare nunc animos saltem committite vestros:
 Dicere jam incipient, jam respondere decebit.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

G

PU-

PUELLÆ.

Hespere, qui cœlo fertur crudelior ignis?
 Qui gnatam possis complexu avellere matris,
 Complexu matris retinentem avellere gnatam,
 Et juveni ardenti castam donare puellam.
 Quid faciant hostes capta crudelius urbe?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Hespere, qui cœlo lucet jucundior ignis?
 Qui desponsa tua firmes connubia flamma,
 Quæ pepigere viri, pepigerunt ante parentes,
 Nec junxere prius, quam se tuus extulit ardor.
 Quid datur a Divis felici optatus hora?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PUELLÆ.

Hesperus e nobis, æquales, abstulit unam.
 Namque tuo adventu vigilat custodia; semper
 Nocte latent fures, quos idem sæpe revertens,
 Hespere, mutato comprehendis nomine eosdem.

JUVENES.

At lubet innuptis ficto te carpere questu.
 Quid tum si carpunt, tacita quem mente requirunt?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PU-

PUELLÆ.

Ut flos in septis secretus nascitur hortis,
 Ignotus pecori, nullo convulsus aratro,
 Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
 Multi illum pueri, multæ optavere puellæ:
 Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
 Nulli illum pueri, nullæ optavere puellæ:
 Sic virgo dum intacta manet, dum cara suis est:
 Cum castum amisit polluto corpore florem,
 Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo,
 Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam,
 Sed tenerum pronò deflectens pondere corpus,
 Jam jam contingit summum radice flagellum,
 Hanc nulli agricolæ, nulli accollere juvenci:
 At si forte eadem est ulmo conjuncta marito,
 Multi illam agricolæ, multi accollere juvenci:
 Sic virgo, dum intacta manet, dum inculta fenescit.
 Cum par connubium maturo tempore adepta est,
 Cara viro magis, et minus est invisâ parenti.

At tu ne pugna cum tali conjuge virgo.
 Non æquum est pugnare, pater quoi tradidit ipse,
 Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

G 2

Virginitas

Virginitas non tota tua est; ex parte parentum est:
 Tertia pars patri data, pars data tertia matri,
 Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
 Qui genero sua jura simul cum dote dederunt.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

DE ATY. LXI.

SUPER alta vectus Atys celeri rate maria
 Phrygium nemus citato cupide pede tetigit,
 Adiitque opaca filvis redimita loca Deæ;
 Stimulatus ubi furenti rabie, vagus animi
 Devolvit illa acuto sibi pondera filice.
 Itaque ut relicta sensit sibi membra sine viro,
 Et jam recente terræ sola sanguine maculans,
 Niveis citata cepit manibus leve typanum,
 Typanum tubam Cybeles; tua, mater, initia:
 Quatensque terga tauri teneris cava digitis,
 Canere hæc suis adorta est tremebunda comitibus;
 Agite, ite ad alta, Gallæ, Cybeles nemora simul,
 Simul ite, Dindymenæ dominæ vaga pecora;
 Aliena quæ petentes, velut exfules, loca celere
 Sectam meam exsecutæ, duce me, mihi comites
 Rapidum salum tulistis, truculentaque pelagi,
 Et corpus evirastis Veneris nimio odio.
 Hilarate hero citatis erroribus animum;
 Mora tarda mente cedat; simul ite; sequimini
 Phrygiam

Phrygiam ad domum Cybeles, Phrygia ad nemora
 Deæ:

Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
 Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
 Ubi capita Mænades vi jaciunt ederigeræ,
 Ubi sacra sancta acutis ululatus agitant,
 Ubi fœvit illa Divæ volitare vaga cohors;
 Quo nos decet citatis celerare tripudiis.
 Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier,
 Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
 Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant,
 Viridem citus adit Idam properante pede chorus.
 Furibunda simul, anhelans, vaga vadit, animo egens,
 Comitata tympano Atys, per opaca nemora dux,
 Veluti juvenca vitans onus indomita jugi.
 Rapidæ ducem sequuntur Gallæ properipedem.
 Itaque, ut domum Cybeles tetigere lassulæ,
 Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
 Piger his labante languore oculos sopor operit,
 Abit in quiete molli rabidi furor animi.
 Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
 Lustravit æthera album, sola dura, mare ferum,
 Pepulitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
 Ibi somnus excitum Atyn fugiens citus abiit;
 Fugientem eum recepit Dea Pafithea sinu.
 Ita de quiete molli rapida sine rabie,
 Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,

Liqui-

Liquidaque mente vidit sine queis, ubique foret;
 Animo æstuante rursus reditum ad vada tetulit.
 Ibi maria vasta visens lacrymantibus oculis,
 Patriam allocuta mœsta est ita voce miseriter;
 Patria, o mea creatrix, patria, o mea genetrix,
 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
 Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem;
 Ut apud nivem, et ferarum gelida stabula forem,
 Et earum omnia adirem furibunda latibula:
 Ubinam, aut quibus locis te positam, patria, rear?
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
 Rabie fera carens dum breve tempus animus est.
 Egone a mea remota hæc ferar in nemora domo?
 Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
 Abero foro, palæstra, stadio, et gymnasiis?
 Miserah miser, querendum est etiam atque etiam, anime.
 Quod enim genus figuræ est, ego non quod habuerim?
 Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
 Ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei:
 Mihi januæ frequentes, mihi limina tepida,
 Mihi floridis corollis redimita domus erat,
 Linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.
 Egone Deum ministra, et Cybeles famula ferar?
 Ego Mænas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
 Ego viridis algida Idæ nive amicta loca colam?
 Ego vitam agam sub altis Phrygiæ columinibus,
 Ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?

Jam

Jam jam dolet, quod egi, jam jamque pœnitet.
 Roseis ut huic labellis palans sonitus abit,
 Geminas Deorum ad aures nova nuncia referens;
 Ibi juncta juga resolvens Cybele leonibus,
 Lævumque pecoris hostem stimulans, ita loquitur;
 Agedum, inquit, age ferox, i, face ut hinc furoribus,
 Face ut hinc furoris ictu reditum in nemora ferat,
 Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
 Age, cæde terga cauda, tua verbera patere:
 Face cuncta mugienti fremitu loca retonent:
 Rutilam ferox torosa cervice quate jubam.
 Ait hæc minax Cybele, religatque juga manu.
 Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum:
 Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.
 At ubi humida albicantis loca litoris adiit,
 Tenerumque vidit Atyn prope marmora pelagi;
 Facit impetum: ille demens fugit in nemora fera.
 Ibi semper omne vitæ spatium famula fuit.
 Dea magna, Dea Cybele, Didymi, Dea, domina,
 Procul a mea tuus sit furor omnis, hera, domo:
 Alios age incitatos, alios age rabidos.

*DE NUPTIIS PELEI ET
 THETIDOS. LXII.*

PELIACO quondam prognatæ vertice pinus
 Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
 Phasidos ad fluctus, et fines Ætæos: Cum

Cum lecti juvenes, Argivæ roborâ pubis,
 Auratam optantes Colchis avertere pellem,
 Ausi sunt vada falsa cita decurrere puppi,
 Cærule verrentes abiignis æquora palmis:
 Diva quibus retinens in summis urbibus arces
 Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
 Pineâ conjungens inflexæ texta carinæ.
 Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten:
 Quæ simul ac rostro ventosum proscidit æquor,
 Tortaque remigio spumis incanduit unda;
 Emergere feri candenti e gurgite vultus,
 Æquoreæ monstrum Nereides admirantes:
 Illaque haudque alia viderunt luce marinas
 Mortales oculi nudato corpore Nymphas,
 Nutricum tenus exstantes e gurgite cano.
 Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
 Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
 Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit.
 O nimis optato seclorum tempore nati
 Heroes, salvete, Deum genus; o bona mater:
 Vos ego sæpe meo vos carmine compellabo:
 Teque adeo eximie tedis felicibus aucte
 Thessaliæ columen Peleu, quoi Jupiter ipse,
 Ipse suos Divum genitor concessit amores.
 Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 Tene suam Tethys concessit ducere neptem?
 Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?

Quæ

Quæ simul optatæ finito tempore luces
 Advenere, domum conventu tota frequentat
 Thessalia; oppletur lætanti regia cœtu:
 Dona ferunt: præ se declarant gaudia vultu.
 Deseritur Scyros; relinquunt Phthiotica Tempe,
 Cranonisque domos, ac mœnia Larissæa:
 Pharsaliam coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
 Rura colit nemo; mollescunt colla juvenis:
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris:
 Non glebam pronò convellit vomere taurus:
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram:
 Squalida desertis robigo infertur aratris.
 Ipsi at sedes, quacunque opulenta recessit
 Regia, fulgenti splendent auro, atque argento:
 Candet ebur foliis; collucent pocula mensis:
 Tota domus gaudet regali splendida gaza.
 Pulvinar vero Divæ geniale locatur
 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 Tincta tegit roseo conchylis purpura fuco.
 Hæc vestis præcis hominum variata figuris,
 Heroum mira virtutes indicat arte.
 Namque fluentifono prospectans litore Diæ
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
 Indomitos in corde gerens Ariadna furores:
 Necdum etiam sese, quæ visit, visere credit,
 Utpote fallaci quæ tum primum excita somno
 Desertam in sola miseram se cernit arena.

H

Immemor

Immemor at juvenis fugiens pellit vada remis,
 Irrita ventosæ linquens promissa procellæ.
 Quem procul ex alga mœstis Minois ocellis,
 Saxea ut effigies bacchantis prospicit Evœ,
 Prospicit, et magnis curarum fluctuat undis;
 Non flavo retinens subtilem vertice mitram,
 Non contacta levi velatum pectus amictu,
 Non tereti strophio luctantes vincita papillas:
 Omnia quæ toto delapsa e corpore passim
 Ipfius ante pedes fluctus salis alludebant.
 Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
 Illa vicem curans, toto ex te pectore, Theseu,
 Toto animo, tota pendebat perdita mente.
 Ah miseram assiduis quam luctibus externavit
 Spinofas Erycina ferens in pectore curas
 Illa tempestate, ferox quo tempore Theseus
 Egredius curvis e litoribus Piræi,
 Attigit injusti regis Gortynia tecta.
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeoneæ pœnas exsolvere cædis,
 Electos juvenes, simul et decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
 Queis angusta malis cum mœnia vexarentur,
 Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
 Projicere optavit potius, quam talia Cretam
 Funera Cecropiæ ne funera portarentur.
 Atque ita nave levi nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum

Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas.
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
 Regia, (quam suaves exspirans castus odores
 Lectulus, in molli complexu matris alebat:
 Quales Eurotæ progignunt flumina myrtos,
 Aurave distinctos educit verna colores)
 Non prius ex illo flagrantia declinavit
 Lumina, quam cuncto concepit pectore flammam
 Funditus, atque imis exarsit tota medullis.
 Heu misere exagitans immiti corde furores
 Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces;
 Quæque regis Golgos, quæque Idalium frondosum,
 Qualibus incensam jactastis mente puellam
 Fluctibus, in flavo sæpe hospite suspirantem!
 Quantos illa tulit languenti corde timores!
 Quantum sæpe magis fulgore expalluit auri!
 Cum sævum cupiens contra contendere monstrum,
 Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis:
 Non ingrata, tamen frustra, munuscula Divis
 Promittens, tacito suspendit vota labello.
 Nam velut in summo quatientem brachia Tauro
 Quercum, aut congestam sudanti corpore pinum,
 Indomitus turbo contorquens flamine robur
 Eruit; illa procul radicibus exturbata
 Prona cadit, late quæcumvis obvia frangens:
 Sic domito sævum prostravit corpore Theseus
 Nequicquam vanis jactantem cornua ventis.

Inde pedem victor multa cum laude reflexit,
 Errabunda regens tenui vestigia filo,
 Ne Labyrintheis e flexibus egredientem
 Tecti frustraretur inobservabilis error.
 Sed, quid ego, a primo digressus carmine, plura
 Commemorem? ut linquens genitoris filia vultum,
 Ut consanguineæ complexum, ut denique matris,
 Quæ misero gnatae fleret deperdita luctu,
 Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem?
 Aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diæ?
 Aut ut eam tristi devinctam lumina somno
 Liquerit immemori discedens pectore conjux?
 Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem
 Clarifonas imo fuisse e pectore voces:
 Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
 Unde aciem in pelagi vastos protenderet æstus:
 Tum tremuli falis adversas procurrere in undas
 Mollia nudatæ tollentem tegmina furæ:
 Atque hæc extremis mœstam dixisse querelis,
 Frigidulos udo singultus ore cientem;
 Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,
 Perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
 Siccine discedens neglecto numine Divum
 Immemor, ah! devota domum perjuriam portas?
 Nullane res potuit crudelis flectere mentis
 Consilium? tibi nulla fuit clementia præsto,
 Immite ut nostri vellet mitescere pectus?

At

At non hæc quondam nobis promissa dedisti
 Voce; mihi non hæc miseræ sperare jubebas;
 Sed connubia læta, sed optatos hymenæos:
 Quæ cuncta aerii discerpunt irrita venti.
 Jam jam nulla viro juranti femina credat,
 Nulla viri speret sermones esse fideles:
 Qui, dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
 Nil metuunt jurare, nihil promittere parcunt;
 Sed simul ac cupidæ mentis satiata libido est,
 Dicta nihil metuere, nihil perjuriam curant.
 Certe ego te in medio versantem turbine lethi
 Eripui, et potius germanum amittere crevi,
 Quam tibi fallaci supremo in tempore deesse.
 Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusque
 Præda, neque injecta tumulabor mortua terra.
 Quænam te genuit sola sub rupe læna?
 Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
 Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charybdis,
 Talia qui reddis pro dulci præmia vita?
 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 Sæva quod horrebas prisca præcepta parentis;
 Attamen in vestras potuisti ducere sedes,
 Quæ tibi jucundo famularer serva labore,
 Candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 Purpureave tuum consternens veste cubile.
 Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris,
 Externata malo, quæ nullis sensibus auctæ,

Nec

Nec missas audire queunt, nec reddere voces?
 Ille autem prope jam mediis versatur in undis;
 Nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
 Sic nimis insultans extremo tempore sæva
 Fors etiam nostris invidit questibus aures.
 Jupiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 Cnosia Cecropiæ tetigissent litora puppes;
 Indomito nec dira ferens stipendia tauro
 Perfidus in Cretam religasset navita funem;
 Nec malus hic celans dulci crudelia forma
 Consilia in nostris requiesset sedibus hospes.
 Nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
 Idomeniosne petam montes? ah! gurgite lato
 Discernens Ponti truculentum ubi dividit æquor?
 An patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui
 Respersum juvenem fraterna cæde secuta?
 Conjugis an fido consoler memet amore?
 Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
 Præterea nullo (litus solum) insula tecto:
 Nec patet egressus pelagi cingentibus undis.
 Nulla fugæ ratio, nulla spes: omnia muta,
 Omnia sunt deserta: ostentant omnia lethum.
 Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
 Nec prius a fesso secedent corpore sensus,
 Quem justam a Divis exposcam prodita multam,
 Cœlestumque fidem postrema comprecser hora.
 Quare facta virum multantes vindice pœna

Eume-

Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
 Frons exspirantis præportat pectoris iras,
 Huc huc adventate, meas audite querelas,
 Quas ego, væ miseræ, extremis proferre medullis
 Cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
 Quæ quoniam vere nascuntur pectore ab imo,
 Vos nolite pati nostrum vanescere luctum;
 Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
 Tali mente, Deæ, funestet seque suosque.
 Has postquam mœsto profudit pectore voces,
 Supplicium sævis exposcens anxia factis;
 Annuit invicto Cœlestum numine rector,
 Quo tunc et tellus, atque horrida contremuerunt
 Æquora, concussitque micantia sidera mundus.
 Ipse autem cæca mentem caligine Theseus
 Confitus, oblito dimisit pectore cuncta,
 Quæ mandata prius constanti mente tenebat:
 Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
 Sospitem, et ereptum se ostendit visere portum.
 Namque ferunt, olim classi cum mœnia Divæ
 Linquentem gnatum ventis concrederet Ægeus,
 Talia complexum juveni mandata dedisse;
 Gnate mihi longa jucundior unice vita,
 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
 Reddite in extremæ nuper mihi sine senectæ;
 Quandoquidem fortuna mea, ac tua fervida virtus
 Eripit invito mihi te, quoi languida nondum

Lumina

64 CATULLI LIBER.

Lumina sunt gnati cara saturata figura;
 Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
 Nec te ferre finam Fortunæ signa secundæ:
 Sed primum multas expromam mente querelas,
 Canitiem terra, atque infuso pulvere fœdans;
 Inde infecta vago suspendam lintea malo,
 Nostros ut luctus, nostræque incendia mentis,
 Carbasus obscura dicat ferrugine Ibera.
 Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
 (Quæ nostrum genus, ac sedes defendere fretis
 Annuit) ut tauri respergas sanguine dextram;
 Tum vero facito, ut memori tibi condita corde
 Hæc vigeant mandata, nec ulla oblitteret ætas.
 Ut, simul ac nostros invisent lumina colles,
 Funestam antennæ deponant undique vestem,
 Candidaque intorti sustollant vela rudentes;
 Quamprimum cernens ut læta gaudia mente
 Agnoscam, cum te reducem ætas prospera sistet.
 Hæc mandata prius constanti mente tenentem
 Thesea, ceu pulsæ ventorum flamine nubes
 Aerium nivei montis liquere cacumen.
 At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
 Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
 Cum primum inflati conspexit lintea veli,
 Præcipitem sese scopulorum e vertice jecit,
 Amissum credens immiti Thesea fato.
 Sic funesta domus ingressus tecta paterna

Morte,

CATULLI LIBER. 65

Morte, ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
 Attulerat mente immemori, talem ipse recepit.
 Quæ tamen aspectans cedentem mœsta carinam,
 Multiplices animo volvebat faucia curas.
 At parte ex alia florens volitabat Iacchus,
 Cum thiaso Satyrorum, et Nyfigenis Silenis,
 Te quærens, Ariadna, tuoque incensus amore:
 Qui tum alacres passim lymphata mente furebant;
 Evæ bacchantes, evæ capita inflectentes.
 Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos:
 Pars e divulso jaçtabant membra juvenco:
 Pars sese tortis serpentibus incingebant:
 Pars obscura cavis celebrabant Orgia cistis,
 Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani:
 Plangebant alii proceris tympana palmis,
 Aut tereti tenues tinnitus ære ciebant:
 Multi raucifonis efflabant cornua bombis,
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
 Talibus amplifice vestis decorata figuris,
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.
 Quæ postquam cupide spectando Thessala pubes
 Expleta est, sanctis cœpit decedere Divis.
 Hic qualis flatu placidum mare matutino
 Horrificans Zephyrus proclivas incitat undas,
 Aurora exoriente vagi sub lumina solis;
 Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
 Procedunt, leviterque sonant plangore cachinni;

I

Post,

Post, vento crescente, magis magis increbrescunt,
 Purpureaque procul nantes a luce refulgent:
 Sic tum vestibuli linquentes regia tecta,
 Ad se quisque vago passim pede discedebant.
 Quorum post abitum, princeps e vertice Peli
 Advenit Chiron portans silvestria dona.
 Nam quotcunque ferunt campi, quos Theffala magnis
 Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
 Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
 Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
 Queis permulsa domus jucundo risit odore.
 Confestim Peneos adest, viridantia Tempe,
 Tempe, quæ silvæ cingunt superimpedentes,
 Nereidum linquens claris celebranda choreis:
 Non vacuus, namque ille tulit radicitus altas
 Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
 Non sine nutanti platano, lentaque forore
 Flammati Phaetontis, et aëria cupressu.
 Hæc circum sedes late contexta locavit,
 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
 Post hunc consequitur solerti corde Prometheus,
 Extenuata gerens veteris vestigia pœnæ;
 Quam quondam, filici restrictus membra catena,
 Perfolvit, pendens e verticibus præruptis.
 Inde pater Divum sancta cum conjugē, gnatisque
 Advenit cœlo, te solum, Phœbe, relinquens,
 Unigenamque simul cultricem montibus Idri:

Pelea

Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
 Nec Thetidis tēdas voluit celebrare jugales.
 Qui postquam niveos flexerunt sedibus artus,
 Large multiplici constructæ sunt dapē mensæ.
 Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
 Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus.
 His corpus tremulum complectens undique vestis
 Candida purpurea talos incinxerat ora:
 At roseo nivæ refidebant vertice vittæ,
 Æternumque manus carpebant rite laborem:
 Læva colum molli lana retinebat amictum;
 Dexterâ tum leviter deducens fila supinis
 Formabat digitis; tum prono in pollice torquens,
 Libratum tereti versabat turbine fufum:
 Atque ita decerpens æquabat semper opus dens;
 Laneaque aridulis hærebant morfa labellis,
 Quæ prius in leni fuerant exstantia filo:
 Ante pedes autem candentis mollia lanæ
 Vellera virgati custodibant calathifci.
 Hæc tum clarifona pellentes vellera voce,
 Talia diviso fuderunt carmine fata,
 Carmine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
 O decus eximium, magnis virtutibus augens,
 Emathiæ tutamen opis, clarissime nato;
 Accipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
 Veridicum oraclum: serves quæ fata sequuntur.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

I 2

Adve-

68 CATULLI LIBER.

Adveniet tibi jam portans optata maritis
 Hesperus: adveniet fausto cum fidere conjux,
 Quæ tibi flexanimo mentem perfundat amore,
 Languidulosque paret tecum conjungere somnos,
 Levia substernens robusto brachia collo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nulla domus tales unquam contexit amores;
 Nullus amor tali conjunxit fœdere amantes;
 Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nascetur vobis expers terroris Achilles,
 Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus:
 Qui persæpe vago victor certamine cursus
 Flammea prævertet celeris vestigia cervæ.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non illi quisquam bello se conferet heros,
 Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine rivi,
 Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
 Perjuri Pelopis vastabit tertius heres.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Illius egregias virtutes, claraque facta
 Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
 Cum in cinerem canos solvent a vertice crines,
 Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Namque velut densas prosternens cultor aristas,
 Sole sub ardenti flaventia demetit arva;

Troju-

CATULLI LIBER. 69

Trojugenum infesto prosternet corpora ferro.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
 Quæ passim rapido diffunditur Helleponto:
 Quoius iter cælis angustans corporum acervis,
 Alta tepefaciet permista flumina cæde.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Denique testis erit morti quoque reddita præda,
 Cum teres excelso coacervatum aggere bustum
 Excipiet niveos perculsæ virginis artus.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nam, simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
 Urbis Dardaniæ Neptunia solvere vincla,
 Alta Polyxenia madefient cæde sepulcra:
 Quæ, velut ancipiti succumbens victima ferro,
 Projiciet truncum submissio poplite corpus.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Quare agite optatos animi conjungite amores,
 Accipiat conjux felici fœdere Divam,
 Dedatur cupido jamdudum nupta marito.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non illam nutrix orienti luce revifens,
 Hesternum collum poterit circumdare filo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
 Secubitu, caros mittet sperare nepotes.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Talia

Talia præfantes quondam, felicia Pelei
 Carmina divino cecinerunt omine Parcæ.
 Præfentes namque ante domos invifere castas
 Heroum, et feſe mortali oftendere cœtu
 Cœlicolæ, nondum ſpreta pietate, ſolebant.
 Sæpe pater Divum templo in fulgente revifens,
 Annua dum feſtis veniffent ſacra diebus,
 Conſpexit terra centum procurrere currus.
 Sæpe vagus Liber Parnaffi vertice ſummo
 Thyadas effuſis evantes crinibus egit,
 Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
 Acciperent læti Divum fumantibus aris.
 Sæpe in lethifero belli certamine Mavors,
 Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnufia virgo
 Armatas hominum eſt præſens hortata catervas.
 Sed poſtquam tellus ſcelere eſt imbuta nefando,
 Juſtitiamque omnes cupida de mente fugarunt;
 Perfudere manus fraterno ſanguine fratres;
 Deſtitit exſtinctos gnatus lugere parentes;
 Optavit genitor primævi funera gnati,
 Liber ut innuptæ potiretur flore novercæ;
 Ignaro mater ſubſternens ſe impia gnato,
 Impia non verita eſt Divos ſclerare parentes;
 Omnia fanda, nefanda, malo permiſta furore
 Juſtificam nobis mentem avertere Deorum.
 Quare nec tales dignantur viſere cœtus,
 Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

AD

AD HORTALUM. LXIII.

ETSI me affiduo confectum cura dolore
 Sevocat a doctis, Hortale, virginibus:
 Nec potis eſt dulces Muſarum expromere fetus
 Mens animi; tantis fluctuat ipſa malis:
 Namque mei nuper Lethæo gurgite fratris
 Pallidulum manans alluit unda pedem;
 Troia Rhœteo quem ſubter litore tellus
 Ereptum noſtris obterit ex oculis.
 Alloquar? audierone unquam tua facta loquentem?
 Nunquam ego te, vita frater amabilior,
 Aſpiciam poſthac? at certe ſemper amabo,
 Semper mœſta tua carmina morte legam:
 Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
 Daulias, abſumpti fata gemens Ityli.
 Sed tamen in tantis mœroribus, Hortale, mitto
 Hæc expreſſa tibi carmina Battiadæ:
 Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis
 Effluxiſſe meo forte putes animo:
 Ut miſſum ſponſi furtivo munere malum
 Procurrit caſto virginis e gremio,
 Quod miſeræ oblitæ molli ſub veſte locatum,
 Dum adventu matris profilit, excutitur,
 Atque illud prono præceps agitur decurſu:
 Huic manat trifti conſcius ore rubor.

DE

DE COMA BERENICES. LXIV.

OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,
 Qui stellarum ortus comperit, atque obitus:
 Flammeus ut rapidi folis nitor obscuretur,
 Ut cedant certis sidera temporibus,
 Ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
 Dulcis amor gyro devocet acrio:
 Idem me ille Conon cœlesti in lumine vidit
 E Bereniceo vertice cæsariem,
 Fulgentem clare: quam multis illa Deorum,
 Levia protendens brachia, pollicita est,
 Qua rex tempestate novo auctus Hymenæo,
 Vastatum fines iverat Assyrios,
 Dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
 Quam de virgineis gesserat exuviis.
 Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum
 Frustrantur falsis gaudia lacrymulis,
 Ubertim thalami quas intra limina fundunt?
 Non, ita me Divi, vera gemunt, juerint.
 Id mea me multis docuit regina querelis,
 Invisente novo prælia torva viro.
 At tu vero orbum luxti deferta cubile,
 Et fratris cari flebile discidium.
 Quam penitus mœstas exedit cura medullas!
 Ut tibi tunc toto pectore sollicitæ

Sen-

Sensibus ereptis mens excidit! atqui ego certe
 Cognoram a parva virgine magnanimam.
 Anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta es
 Conjugium, quo non fortius aufit alis?
 Sed tum mœsta virum mittens, quæ verba locuta es!
 Jupiter, ut tristi lumina sæpe manu!
 Quis te mutavit tantus Deus? an quod amantes
 Non longe a caro corpore abesse volunt?
 Atque ibi me cunctis, pro dulci conjugè, Divis
 Non sine taurino sanguine pollicita es,
 Si reditum tetulisset. Is haud in tempore longo
 Captam Asiam Ægypti finibus addiderat.
 Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
 Pristina vota novo munere dissoluo.
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 Invita; adjuro teque tuumque caput:
 Digna ferat, quod si quis inaniter adjuravit.
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque everfus mons est, quem maximum in oris
 Progenies Thiaë clara supervehitur,
 Cum Medi peperere novum mare, cumque juvenus
 Per medium classi barbaræ navit Atho.
 Quid faciant crines, cum ferro talia cedant?
 Jupiter, ut Celtum omne genus pereat:
 Et qui principio sub terra quærere venas
 Institit, ac ferri fingere duritiem.
 Abruptæ paulo ante comæ mea fata sorores

K

Luge-

74 *CATULLI LIBER.*

Lugebant, cum se Memnonis Æthiopis
 Unigena, impellens nictantibus aera pennis,
 Obtulit Arfinoes Locridos ales equus:
 Isque per æthereas me tollens advolat umbras,
 Et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 Grata Canopeis incola litoribus;
 Scilicet in vario ne solum lumine cœli
 Aut Ariadneis aurea temporibus
 Fixa corona foret; sed nos quoque fulgeremus
 Devotæ flavi verticis exuviæ.
 Uvidulum a fluctu cedentem ad templa Deum, me
 Sidus in antiquis Diva novum posuit.
 Virginis et sævi contingens namque Leonis
 Lumina, Callisto juxta Lycaonida
 Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 Qui vix fero alto mergitur Oceano.
 Sed, quanquam me nocte premunt vestigia Divum,
 Luce autem canæ Tethyi restitutor,
 (Pace tua fari hæc liceat, Rhamnusia virgo,
 Namque ego non ullo vera timore tegam,
 Non, si me infestis discerpant fidera dictis,
 Condita quin veri pectoris evoluam)
 Non his tam lætor rebus, quam me abfore semper,
 Abfore me a dominæ vertice discrucior:
 Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus expers
 Unguentis, una millia multa bibi.

Nunc

CATULLI LIBER. 75

Nunc vos, optato quas junxit lumine teda,
 Non prius unanimis corpora conjugibus
 Tradite, nudantes rejecta veste papillas,
 Quam jucunda mihi munera libet onyx;
 Vester onyx, casto colitis quæ jura cubili:
 Sed quæ se impuro dedit adulterio,
 Illius mala dona levis bibat irrita pulvis:
 Namque ego ab indignis præmia nulla peto.
 Sed magis, o nuptæ, semper Concordia vestras
 Semper Amor sedes incolat affiduus.
 Tu vero, regina, tuens cum fidera, Divam
 Placabis festis luminibus Venerem;
 Unguinis expertem non fiveris esse tuam me,
 Sed potius largis affice muneribus.
 Sidera cur retinent? utinam coma regia fiam,
 Proximus Hydrochoo fulgeret Oarion.

*AD JANUAM MOECHÆ
 CUJUSDAM LXV.**CATULLUS.*

O Dulci jucunda viro, jucunda parenti,
 Salve, teque bona Jupiter auctet ope,
 Janua: quam Balbo dicunt servisse benigne
 Olim, cum sedes ipse fenex tenuit:
 Quamque ferunt rursus voto servisse maligno,

K 2

Post-

76 *CATULLI LIBER.*

Postquam est porrecto facta marita sene.
Dic agedum nobis, quare mutata feraris
In dominum veterem deseruisse fidem.

JANUA.

Non (ita Cæcilio placeam, quoi tradita nunc sum)
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam
Verum isti populo janua quid faciat?
Qui quacunq; aliquid reperitur non bene factum,
Ad me omnes clamant; Janua, culpa tua est.

CATULLUS.

Non istuc fatis est uno te dicere verbo,
Sed facere, ut quisvis sentiat, et videat.

JANUA.

Qui possum? nemo quærit, nec scire laborat.

CATULLUS.

Nos volumus: nobis dicere ne dubita.

JANUA.

Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est: non illam vir prior attigerat,
Languidior tenera quoi pendens ficula beta,
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam:

Sed

CATULLI LIBER. 77

Sed pater ipsius gnati violasse cubile
Dicitur, et miseram conscclerasse domum:
Sive quod impia mens cæco flagrabat amore;
Seu quod iners sterili femine gnatus erat,
Et quærendum aliunde foret nervosius illud,
Quod possit zonam solvere virgineam.

CATULLUS.

Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.

JANUA.

Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
Brixia Chinæ supposita specula,
Flavus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia, Veronæ mater amata meæ:
Sed de postumio, et Corneli narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis; Qui tu istæc, Janua, nosti,
Quoi nunquam domini limine abesse licet,
Nec populum auscultare; sed huic suffixa tigillo
Tantum operire soles, aut aperire domum?
Sæpe illam audiivi furtiva voce loquentem
Solam consciolis hæc sua flagitia,
Nomine dicentem, quos diximus; utpote quæ mi
Speraret nec linguam esse, nec auriculam.
Præterea addebat quendam, quem dicere nolo

Nomine,

Nomine, ne tollat rubra supercilia.
 Longus homo est, magnas quoi lites intulit olim
 Falsum mendaci ventre puerperium.

AD MANLIUM. LXVI.

QUOD mihi fortuna, casuque oppressus acerbo,
 Conscriptum hoc lacrymis mittis epistolum;
 Naufragum ut ejectum spumantibus æquoris undis
 Sublevem, et a mortis limine restituum;
 Quem neque sancta Venus molli requiescere fomno
 Desertum in lecto cœlibe perpetitur;
 Nec veterum dulci scriptorum carmine Musæ
 Oblectant, cum mens anxia pervigilet;
 Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum;
 Muneraque et Musarum hinc petis, et Veneris.
 Sed, tibi ne mea sint ignota incommoda, Manli,
 Neu me odisse putes hospitis officium;
 Accipe queis merfer fortunæ fluctibus ipse,
 Ne amplius a misero dona beata petas.
 Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,
 Jucundum cum ætas florida ver ageret,
 Multa fatis lusi: non est Dea nescia nostri,
 Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
 Abscidit. O misero frater adempte mihi!
 Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater:

Tecum

Tecum una tota est nostra sepulta domus:
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
 Quoius ego interitu tota de mente fugavi
 Hæc studia, atque omnes delicias animi.
 Quare quod scribis, Veronæ turpe Catullo
 Esse, quod hic quisquis de meliore nota
 Frigida deserto tepescit membra cubili;
 Id, Manli, non est turpe, magis miserum est.
 Ignoscas igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
 Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
 Nam quod scriptorum non magna est copia apud me,
 Hoc fit, quod Romæ vivimus: illa domus,
 Illa mihi sedes, illic mea carpitur ætas;
 Huc una e multis capsula me sequitur.
 Quod cum ita fit, nolim statuas me mente maligna
 Id facere, aut animo non fatis ingenuo;
 Quod tibi non utriusque petenti copia facta est:
 Ultro ego deferrem, copia si qua foret.
 Non possum reticere, Deæ, qua Manlius in re
 Juverit, aut quantis juverit officiis;
 Ne fugiens seclis obliviscentibus ætas
 Illius hoc cæca nocte tegat studium:
 Sed dicam vobis; vos porro dicite multis
 Millibus, et facite hæc charta loquatur anus.
 * * * * *

Notescatque magis mortuus, atque magis:

Ne

Ne tenuem texens sublimis aranea telam
 Deserto in Manli nomine opus faciat.
 Nam mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
 Scitis, et in quo me torruerit genere;
 Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
 Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis;
 Mœsta neque assiduo tabescere lumina fletu
 Cessarent, tristisque imbre madere genæ:
 Qualis in aerii pellucens vertice montis
 Rivus, muscoso profilit e lapide:
 Qui cum de prona præceps est valle volutus,
 Per medium densi transit iter populi,
 Dulce viatori lassio in sudore levamen,
 Cum gravis exustos æstus hiulcat agros.
 Ac velut in nigro jactatis turbine nautis
 Lenius aspirans aura secunda venit,
 Jam prece Pollucis, jam Castoris implorata:
 Tale fuit nobis Manlius auxilium.
 Is clausum lato patefecit limite campum;
 Isque domum nobis, isque dedit dominam,
 Ad quam communes exerceremus amores:
 Quo mea se molli candida Diva pede
 Intulit, et trito fulgentem in limine plantam
 Innixa arguta constituit solea:
 Conjugis ut quondam flagrans advenit amore
 Protefilaeam Laodamia domum
 Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro

Hostia

Hostia cœlestes pacificasset heros.
 Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
 Quod temere invitis suscipiatur heris:
 Quam jejuna pium desideret ara cruorem,
 Docta est amisso Laodamia viro;
 Conjugis ante coacta novi dimittere collum,
 Quam veniens una atque altera rursus hiems
 Noctibus in longis avidum saturasset amorem,
 Possset ut abrupto vivere conjugio:
 Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse,
 Si miles muros issset ad Iliacos:
 Nam tum, Helenæ raptu, primores Argivorum
 Cœperat ad sese Troia ciere viros,
 Troia nefas, commune sepulcrum Asiæ, Europæque,
 Troia virum, et virtutum omnium acerba cinis;
 Quæ nempe et nostro lethum miserabile fratri
 Attulit. Hei misero frater adempte mihi!
 Hei misero fratri jucundum lumen ademptum!
 Tecum una, tota est nostra sepulta domus:
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
 Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra,
 Nec prope cognatos compositum cineres,
 Sed Troia obscœna, Troia infelice sepultum
 Detinet extremo terra aliena solo.
 Ad quam tum properans ferventior undique pubes
 Græca penetrales deseruere Deos;

L

Ne

Ne Paris abducta gavifus libera mœcha
 Otia pacato degeret in thalamo.
 Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
 Ereptum est vita dulcius, atque anima
 Conjugium; tanto te absorbens vortice amoris
 Æstus in abruptum detulerat barathrum:
 Quale ferunt Graii Pheneum prope Cyllenæum
 Siccari emulsa pingue palude solum:
 Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
 Audet falsiparens Amphitryoniades,
 Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
 Perculit imperio deterioris heri;
 Pluribus ut cœli tereretur janua Divis,
 Hebe nec longa virginitate foret.
 Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
 Quod Divum domitum ferre jugum docuit.
 Nam neque tam carum confecto ætate parenti
 Una caput feri gnata nepotis alit;
 Qui cum divitiis vix tandem inventus avitis
 Nomen testatas intulit in tabulas,
 Impia derisi gentilis gaudia tollens,
 Suscitât a cano vulturium capite.
 Nec tantum niveo gavisa est ulla columbo
 Compar, quæ multo dicitur improbius
 Oscula mordenti semper decerpere rostro;
 Quanquam præcipue multivola est mulier.
 Sed tu olim magnos vicisti sola furores,

Ut

Ut semel es flavo conciliata viro.
 Aut nihil aut paulo quoi tum concedere digna
 Lux mea se nostrum contulit in gremium:
 Quam circumcurfans hinc illinc sæpe Cupido
 Fulgebat crocina candidus in tunica.
 Quæ tamen etsi uno non est contenta Catullo,
 Rara verecundæ furta feremus heræ;
 Ne nimium simus stultorum more molesti.
 Sæpe etiam Juno maxima cœlicolum
 Conjugis in culpa flagravit quotidiana,
 Noscens omnivoli plurima furta Jovis:
 Atqui nec Divis homines componier æquum est:
 Ingratum tremuli tolle parentis onus.
 Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
 Fragrantem Assyrio venit odore domum;
 Sed furtiva dedit mira munuscula nocte
 Ipfius ex ipso dempta viri gremio.
 Quare illud satis est, si nobis is datur unis,
 Quem lapide illa diem candidiore notat.
 Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
 Pro multis, Manli, redditur officiis;
 Ne vestrum scabra tangat robigine nomen
 Hæc atque illa dies, atque alia, atque alia.
 Huc addent Divi quam plurima, quæ Themis olim
 Antiquis solita est munera ferre piis.
 Sitis felices et tu simul, et tua vita,
 Et domus, ipse in qua lusimus et domina;

L 2

Et

Et qui principio nobis terram dedit, a quo
 Sunt primo nobis omnia nata bona;
 Et longe ante omnes mihi quæ me carior ipso est
 Lux mea, qua viva vivere dulce mihi est.

AD RUFUM. LXVII.

NOLI admirari, quare tibi femina nulla,
 Rufe, velit tenerum supposuisse femur.
 Non illam raræ labefactes munere vestis,
 Aut perluciduli deliciis lapidis.
 Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur
 Valle sub alarum trux habitare caper. [est
 Hunc metuunt omnes: neque mirum. Nam mala valde
 Bestia, nec quicum bella puella cubet.
 Quare aut crudelem naforum interfice pestem,
 Aut admirari desine cur fugiunt.

*DE INCONSTANTIA FEMINEI
AMORIS. LXVIII.*

NULLI se dicit mulier mea nubere malle,
 Quam mihi; non si se Jupiter ipse petat.
 Dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
 In vento, et rapida scribere oportet aqua.

*AD**AD VIRRONEM. LXIX.*

SI quoi jure bono facer alarum obstitit hircus,
 Aut si quem merito tarda podagra fecat;
 Æmulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,
 Mirifice est a te nactus utrumque malum.
 Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
 Illam affligit odore, ipse perit podagra.

AD LESBIAM. LXX.

DICEBAS quondam, solum te nosse Catullum,
 Lesbia, nec, præ me, velle tenere Jovem.
 Dilexi tum te, non tantum ut vulgus amicam,
 Sed pater ut gnatos diligit, et generos.
 Nunc te cognovi. Quare, etsi impensius uror,
 Multo mi tamen es vilior, et levior.
 Qui potis est? inquis. Quod amantem injuria talis
 Cogit amare magis, sed bene velle minus.

IN INGRATUM. LXXI.

DESINE de quoquam quicquam bene velle mereri,
 Aut aliquem fieri posse putare pium.
 Omnia sunt ingrata: nihil fecisse benigne est:
 Imo etiam tædet, tædet obestque magis.

Ut

Ut mihi, quem nemo gravius, nec acerbius urget,
Quam modo qui me unum, atque unicum amicum
habuit.

IN GELLIUM. LXXII.

GELLIUS audierat, patrum objurgare solere,
Si quis delicias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrum perdepserat ipsam
Uxorem, et patrum reddidit Harpocratem.
Quod voluit, fecit: nam quamvis irrumet ipsum
Nunc patrum, verbum non faciet patruus.

AD LESBIAM. LXXIII.

NULLA potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum a me, Lesbia, amata mea es.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,
Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.
Nunc est mens adducta tua, mea Lesbia, culpa,
Atque ita se officio perdidit ipsa pio:
Ut jam nec bene velle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

AD

AD SE IPSUM. LXXIV.

SI qua recordanti bene facta priora voluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium;
Nec sanctam violasse fidem, nec fœdere in ullo
Divum ad fallendos numine abusum homines;
Multa parata manent in longa ætate, Catulle,
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi. [possunt,
Nam quæcunque homines bene quoiquam aut dicere
Aut facere: hæc a te dictaque, factaque sunt.
Omnia quæ ingrata perierunt credita menti.
Quare jam te cur amplius excrucies?
Quin te animo offirmas, teque istinc usque reducis,
Et, Dis invitis, desinis esse miser?
Difficile est longum subito deponere amorem.
Difficile est: verum hoc, qua lubet, efficias.
Una salus hæc est, hoc est tibi pervincendum.
Hoc facies, si id non pote, si pote.
O Di, si vestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extrema jam ipsa in morte tulistis opem;
Me miserum aspiciate: et, si vitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemque mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus
Expulit ex omni pectore lætities.
Non jam illud quæro, contra ut me diligat illa,
Aut, quod non potis est, esse pudica velit.

Ipse

Ipse valere opto, et tetrum hunc deponere morbum.

O Di, reddite mi hoc pro pietate mea.

AD RUFUM. LXXV.

RUFE, mihi frustra, ac nequicquam credite amice.
Frustra? imo magno cum precio, atque malo.

Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens

Mi misero eripuisti omnia nostra bona?

Eripuisti. Heu heu nostræ crudele venenum

Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiae!

DE GALLO. LXXVI.

GALLUS habet fratres, quorum est lepidissima
Alterius, lepidus filius alterius. [conjux

Gallus homo est bellus; nam dulces jungit amores,

Cum puero ut bello bella puella cubet.

Gallus homo est stultus, nec se videt esse maritum,

Qui patruus patrum monstret adulterium.

Sed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ

Suavia conjunxit spurca saliva tua.

Verum id non impune feres: nam te omnia secla

Noscent, et qui fis, fama loquetur anus.

*IN**IN LESBIUM. LXXVII.*

LESBIUS est pulcher: quidni? quem Lesbia malit,
Quam te cum tota gente, Catulle, tua.

Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,

Si tria natorum suavia repperit.

AD GELLIUM. LXXVIII.

QUID dicam, Gelli, quare rosea ista labella
Hiberna fiant candidiora nive,

Mane domo cum exis, et cum te octava quiete

E molli longo fuscitat hora die?

Nescio quid certe est. An vere fama susurrat

Grandia te medii tenta vorare viri?

Sic certe. Clamant Victoris rupta miselli

Ilia, et emulso labra notata fero.

AD JUVENTIUM. LXXIX.

NEMONE in tanto potuit populo esse, Juventi,
Bellus homo, quem tu diligere inciperes;

Præterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri

Hospes, inaurata pallidior statua?

Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis

Audes. Ah nescis, quod facinus facias.

*M**AD*

AD QUINTIUM. LXXX.

QUINTI, si tibi vis oculos debere Catullum,
 Aut aliud, si quid carius est oculis;
 Eripere ei noli, multo quod carius illi
 Est oculis, seu quid carius est oculis.

IN LESBIÆ MARITUM. LXXXI.

LESBIA mi, præfente viro, mala plurima dicit:
 Hoc illi fatuo maxima lætitia est.
 Mule, nihil sentis. Si nostri oblita taceret,
 Sana effet: quod nunc gannit, et obloquitur,
 Non solum meminit; sed, quæ multo acrior est res,
 Irata est: hoc est uritur, et loquitur.

DE ARRIO. LXXXII.

CHOMMODA dicebat, siquando commoda vellet
 Dicere, et infidias Arrius infidias.
 Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
 Cum quantum poterat, dixerat infidias.
 Credo sic mater, sic Liber avunculus ejus,
 Sic maternus avus dixerit, atque avia.
 Hoc misso in Syriam, requierant omnibus aures,
 Audibant eadem hæc leniter, et leviter.

Nec

Nec sibi postilla metuebant talia verba,
 Cum subito affertur nuncius horribilis;
 Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
 Jam non Ionios esse, sed Hionios.

DE AMORÈ SUO. LXXXIII.

ODI, et amo. Quare id faciam fortasse requiris.
 Nescio: sed fieri sentio, et excrucior.

*DE QUINTIA ET LESBIA
LXXXIV.*

QUINTIA formosa est multis; mihi candida,
 longa,
 Recta est. Hoc ego: sic singula confiteor.
 Totum illud, formosa, nego. Nam nulla venustas,
 Nulla in tam magno est corpore mica falis.
 Lesbica formosa est; quæ cum pulcherrima tota est,
 Tum omnibus una omnes furripuit Veneres.

AD GELLIUM. LXXXV.

QUID facit is, Gelli, qui cum matre atque forore
 Prurit, et abjectis pervigilat tunicis?
 Quid facit is, patruum qui non finit esse maritum?
 Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?

M 2

Suscipit,

Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys,
 Non genitor Nympharum abluit Oceanus.
 Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
 Non si demisso se ipse voret capite.

IN GELLIUM. LXXXVI.

GELLIUS est tenuis; quidni? quoi tam bona mater,
 Tamque valens vivat, tamque venusta foror,
 Tamque bonus patruus, tamque omnia plena puellis
 Cognatis. Quare is desinat esse macer?
 Qui ut nihil attingit, nisi quod fas tangere non est,
 Quantumvis quare sit macer, invenies.

IN EUNDEM. LXXXVII.

NASCATUR magus ex Gelli, matrisque nefando
 Conjugio, et discat Perficum aruspicium.
 Nam magus ex matre et gnato gignatur oportet,
 Si vera est Perfarum impia religio:
 Gnatus ut accepto veneretur carmine Divos
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

*AD**AD GELLIUM. LXXXVIII.*

NON ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
 In misero hoc nostro hoc perduto amore fore,
 Quod te cognossem bene, constanterque putarem
 Haud posse a turpi mentem inhibere probro:
 Sed quod nec matrem, nec germanam esse videbam
 Hanc tibi, quous me magnus edebat amor.
 Et quamvis tecum multo conjungerer usu,
 Non fatis id causæ credideram esse tibi.
 Tu fatis id duxti; tantum tibi gaudium in omni
 Culpa est, in quacunque est aliquid sceleris.

DE LESBIA. LXXXIX.

LESBIA mi dicit semper male, nec tacet unquam
 De me: Lesbiam me, dispeream, nisi amat.
 Quo signo? Quia sunt totidem mea, deprecor illam
 Assidue; verum dispeream, nisi amo.

AD CÆSAREM. XC.

NIL nimium studeo, Cæsar, tibi velle placere;
 Nec scire, utrum sis albus, an ater homo.

IN

IN MENTULAM. XCI.

MENTULA mœchatur, mœchatur mentula. Certe
Hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

DE SMYRNA CINNÆ POETÆ.
XCII.

SMYRNA mei Cinnæ nonam post denique messem
Quam cœpta est, nonamque edita post hiemem,
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

* * * * *

Smyrna cavas Atracis penitus mittetur ad undas.

Smyrnam incana diu secula pervoluent.

At Volusi annales *Paduam morientur ad ipsam,*

Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.

Parva mei mihi sunt cordi monumenta *laboris.*

At populus tumido gaudeat Antimacho.

AD CALVUM DE QUINTILIA.
XCIII.

SI quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris
Accidere a nostro, Calve, dolore potest,
Quo desiderio veteres renovamus amores,
Atque olim amissas flemus amicitias;

Certe

Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

IN ÆMILIUM. XCIV.

NON, ita me Di ament, quicquam referre putavi,
Utrumne os, an culum olfacerem Æmilio.
Nil immundius hoc, nihiloque immundius illud.

Verum etiam culus mundior et melior.

Nam sine dentibus est; hoc dentes sesquipedales,

Gingivas vero ploxemi habet veteris.

Præterea rictum, qualem defessus in æstum

Mejentis mulæ cunnus habere solet.

Hic futuit multas, et se facit esse venustum,

Et non pistrino traditur, atque asino?

Quem siqua attingit, non illam posse putemus

Ægroti culum lingere carnificis?

AD VETTIUM. XCV.

IN te, si in quenquam dici pote, putide Vetti,
Id quod verbosis dicitur, et fatuis;

Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis

Culos, et crepidas lingere carbatinas.

Si nos omnino vis omnes perdere Vetti,

Dicas: omnino quod cupis efficies.

AD

AD JUVENTIUM. XCVI.

SURRIPUI tibi, dum ludis, mellite Juventi,
 Suaviolum dulci dulcius ambrosia.
 Verum id non impune tuli: namque amplius horam
 Suffixum in summa me memini esse cruce;
 Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
 Tantillum vestræ demere sævitæ.
 Nam simul id factum est, multis diluta labella
 Guttis absterfisti omnibus articulis:
 Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
 Tanquam comminctæ spurca saliva lupæ.
 Præterea infesto miserum me tradere amori
 Non cessasti, omnique excruciare modo:
 Ut mi ex ambrosia mutatum jam foret illud
 Suaviolum, tristi tristius helleboro.
 Quam quoniam pœnam misero proponis amori,
 Non unquam posthac basia furripiam.

DE CÆLIO ET QUINTIO. XCVII.

CÆLIUS Aufilenum, et Quintius Aufilenam
 Flos Veronensium depereunt juvenum;
 Hic fratrem, ille sororem: hoc est, quod dicitur, illud
 Fraternaliter vere dulce sodalitium.
 Quoi faveam potius? Cæli, tibi. Nam tua nobis

Per-

Perspecta est igitur unica amicitia,
 Cum vesana meas torreret flamma medullas.
 Sis felix, Cæli, sis in amore potens.

INFERIÆ AD FRATRIS TUMULUM. XCVIII.

MULTAS per gentes, et multa per æquora vectus
 Advenio has miseras, frater, ad inferias;
 Ut te postremo donarem munere mortis,
 Et mutam nequicquam alloquerer cinerem;
 Quandoquidem fortuna mihi te te abstulit ipsum:
 Heu miser indigne frater adempte mihi!
 Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
 Tradita sunt tristes munera ad inferias
 Accipe, fraterno multum manantia fletu;
 Atque in perpetuum, frater, ave, atque vale.

AD CORNELIUM. XCIX.

SI quicquam tacito commissum est fido ab amico,
 Quoius sit penitus nota fides animi;
 Meque esse invenies illorum jure sacratum,
 Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

N

AD

AD SILONEM. C.

AUT fodes mihi redde decem festertia, Silo,
Deinde esto quamvis sævus et indomitus.
Aut, si te nummi delectant, define quæso
Leno esse, atque idem sævus et indomitus.

AD QUENDAM DE LESBIA. CI.

CREDIS, me potuisse meæ maledicere vitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis?
Non potui; nec si possem, tam perditæ amarem:
Sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

IN MENTULAM. CII.

MENTULA conatur Pimplæum scandere montem,
Mufæ furcillis præcipitem ejiciunt.

DE PUERO ET PRÆCONE. CIII.

CUM puero bello præconem qui videt esse,
Quid credat, nisi se vendere discupere?

AD

AD LESBIAM. CIV.

SI quicquam cupidoque, optantique obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie.
Quare hoc est gratum, nobis quoque carius auro;
Quod te restituis, Lesbia, mi cupido.
Restituis cupido, atque insperanti ipsa refers te
Nobis. O lucem candidiore nota!
Quis me uno vivit felicior, aut mage nostra hac
Optandam vitam ducere quis poterit?

AD COMINIUM. CV.

SI, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat;
Non equidem dubito, quin primum inimica bonorum
Lingua exsecta avido sit data vulturio;
Effossos oculos voret atro gutture corvus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

AD LESBIAM. CVI.

JUCUNDUM, mea vita, mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumque fore.
Di magni, facite, ut vere promittere possit,
Atque id sincere dicat, et ex animo:

N 2

Ut

Ut liceat nobis tota producere vita
Eternum hoc sanctæ fedus amicitiae.

AD AUFILENAM. CVII.

AUFILENA, bonæ semper laudantur amicæ,
Accipiunt precium, quæ facere instituunt.
Tu quod promisti mihi, quod mentita inimica es,
Quod nec das, et fers sæpe, facis facinus.
Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ,
Aufilena, fuit. Sed data corripere
Fraudando, efficitur plusquam meretricis avaræ,
Quæ sese toto corpore prostituit.

AD AUFILENAM. CVIII.

AUFILENA, viro contentas vivere solo
Nuptarum laus e laudibus eximiis.
Sed quoivis quamvis potius succumbere fas est,
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

AD NASONEM. CIX.

MULTUS homo es, Naso, neque tecum multus
homo, sed
Descendis, Naso, multus es et pathicus.

AD

AD CINNAM. CX.

CONSULE Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Mœchi. Illi ah factò consule nunc iterum
Manferunt duo: sed creverunt millia in unum
Singulum. Fecundum semen adulterio.

IN MENTULAM. CXI.

FIRMANO saltu non falso Mentula dives
Fertur, qui tot res in se habet egregias.
Aucupia omne genus, pisces, prata, arva, ferasque.
Nequicquam: fructus suntibus exsuperat.
Quare concedo fit dives, dum omnia defint.
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.

IN EUNDEM. CXII.

MENTULA habet instar triginta jugera prati,
Quadráginta arvi: cætera sunt maria.
Cur non divitiis Cræsum superare potis fit,
Uno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arva, ingentes silvas, saltusque, paludesque
Usque ad Hyperboreos, et mare ad Oceanum.
Omnia magna hæc sunt; tamen ipse est maximus ultro,
Non homo, sed vere Mentula magna minax.

AD

102 CATULLI LIBER.

AD GELLIUM. CXIII.

SÆPE tibi studioso animo venanda requirens
Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Queis te lenirem nobis, neu conarere
Telis infesto mi icere musca caput;
Hunc video mihi nunc frustra sumtum esse laborem,
Gelli, nec nostras hinc valuisse preces.
Contra nos tela ista tua evitamus amictu.
At fixus nostris tu dabi' supplicium.

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
LIBER I.

